

MARZEC 2021

NEWSLETTER FINTECH

W NUMERZE:

- Zmiany prawne
- Projektowane zmiany prawne
- Inicjatywy UKNF
- Inicjatywy innych organów krajowych
- Inicjatywy EBA oraz ESMA
- Newsy sektora FinTech – marzec 2021

Truple
Konarski
Podrecki
& Wspólnicy

TKP

I. Zmiany prawne:

1. Ustawa z dnia 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (dalej jako: „Ustawa”) – [\[link\]](#):

- celem Ustawy jest wprowadzenie zmian związanych z wejściem w życie regulacji unijnych dotyczących Europejskich Urzędów Nadzoru, tj. EBA, ESMA i EIOPA;
- poza zmianami w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi Ustawa nowelizuje również inne akty prawne, w tym ustawę o usługach płatniczych wprowadzając do jej treści art. 20d, który **ustanawia po stronie dostawcy usług płatniczych dodatkowy obowiązek udostępniania konsumentowi broszury informacyjnej Komisji Europejskiej dotyczącej praw konsumentów przy dokonywaniu płatności w Europie**. Broszura dostępna jest [tutaj](#);
- Ustawa została opublikowana 26 lutego 2021 r. Większość jej przepisów wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. **Wyjątkiem w tym zakresie jest m.in. omawiana wyżej zmiana w ustawie o usługach płatniczych, która weszła w życie z dniem 13 marca 2021 r.**

II. Projektowane zmiany prawne:

1. Ustawa z dnia 25 lutego 2021 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz niektórych innych ustaw (dalej jako: „Ustawa”) – [\[link\]](#):

- do najważniejszych zmian wprowadzonych treścią Ustawy należy zaliczyć:
 - ◆ **rozszerzenie katalogu instytucji obowiązanych**, m. in. o przedsiębiorców prowadzących działalność polegającą na sporządzaniu deklaracji, prowadzeniu ksiąg podatkowych, udzielaniu porad, opinii lub wyjaśnień z zakresu przepisów prawa podatkowego lub celnego (art. 1 pkt 4 lit. a Ustawy);
 - ◆ **wprowadzenie zmian w definicjach**, np. beneficjenta rzeczywistego, grupy oraz osób zajmujących eksponowane stanowiska polityczne (art. 1 pkt 4 lit. b Ustawy);
 - ◆ **rozszerzenie katalogu okoliczności uzasadniających stosowanie wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego** (art. 1 pkt 17 Ustawy);

- ◆ **wprowadzenie obowiązku uzyskania zgody przez instytucję obowiązującą na utworzenie oddziału lub przedstawicielstwa w państwie trzecim wysokiego ryzyka**, która będzie może zostać udzielona przez GIIF albo KNF – w zakresie instytucji nadzorowanych przez ten podmiot (art. 1 pkt 19 Ustawy);
 - ◆ **rozszerzenie katalogu podmiotów obowiązanych do przekazywania informacji do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych** m. in. o: spółki partnerskie, spółki europejskie, spółdzielnie, spółdzielnie europejskie, stowarzyszenia podlegające wpisowi do KRS oraz fundacje (art. 1 pkt 17 Ustawy);
 - ◆ **wprowadzenie przepisów ustanawiających dwie nowe kategorie działalności regulowanej**, tj. działalności na rzecz spółek lub trustów oraz działalności w zakresie walut wirtualnych (art. 1 pkt 57 Ustawy), a także utworzenie rejestrów takich podmiotów (zob. art. 10 Ustawy);
- Ustawa została uchwalona przez Sejm i przekazano ją do Senatu. Informacje dotyczące procesu legislacyjnego są dostępne [tutaj](#);
 - Ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od jej ogłoszenia, za wyjątkiem wybranych zmian, które wchodzi w życie po upływie:
 - ◆ **3 miesięcy**, np. w zakresie rozszerzenia katalogu instytucji obowiązanych oraz zasad współpracy GIIF i KNF z właściwymi organami innych państw UE;
 - ◆ **6 miesięcy**, np. w odniesieniu do nowych kategorii działalności regulowanej (zob. art. 25 Ustawy).

2. Projekt ustawy – Prawo komunikacji elektronicznej (dalej jako: „Projekt”) – [\[link\]](#):

- celem Projektu (najnowsza wersja pochodzi z dnia 15 lutego 2021 r.) jest implementacja do polskiego porządku prawnego postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 z dnia 11 grudnia 2018 r. ustanawiającej Europejski kodeks łączności elektronicznej (dalej jako: „**EKŁE**”);
- w treści projektowanych przepisów znalazła się **usługa fakultatywnego obciążenia rachunku**, która została zdefiniowana jako usługa „polegająca na pośredniczeniu przez dostawcę usług komunikacji elektronicznej w sprzedaży towarów lub świadczeniu usług lub pośredniczeniu w płatności za te towary lub usługi, której wartość jest uwzględniana na rachunku za wykonane usługi komunikacji elektronicznej lub pokrywana ze środków z doładowań” (art. 2 pkt 76 Projektu);
- szczegółowe postanowienia dotyczące tej usługi zostały zawarte w art. 344-345 Projektu. Zgodnie z ich treścią:

- ◆ świadczenie usługi fakultatywnego obciążenia rachunku wymagać będzie uprzedniej zgody abonenta, która ma zostać utrwalona na trwałym nośniku i doręczona;
 - ◆ dostawca usług komunikacji elektronicznej zobowiązany będzie do oferowania co najmniej 4 progów kwotowych, wynoszących odpowiednio: 0, 35, 70 oraz 100 zł. W przypadku nieokreślenia progu kwotowego przy wyrażeniu zgody wynosić on będzie 70 zł;
 - ◆ dostawca usług komunikacji elektronicznej zobowiązany będzie do autoryzacji usługi przy pomocy jednego z elementów uwierzytelniania należącego do kategorii: wiedza, posiadanie, bądź cechy charakterystyczne abonenta;
- przytoczone wyżej propozycje budzą szereg wątpliwości, które dotyczą w szczególności:
 - ◆ **zastosowania tzw. modelu opt-in**, zgodnie z którym dla świadczenia usługi fakultatywnego obciążenia rachunku wymagana jest uprzednia zgoda abonenta, podczas gdy ustawodawca unijny posłużył się mechanizmem umożliwiającym rezygnację z możliwości świadczenia tego rodzaju usług (tzw. **model „opt-out”**, zob. załącznik VI część A lit. h do EKŁE);
 - ◆ nieadekwatności przyjętych progów kwotowych, które nie przystają do specyfiki oferowanych w ten sposób usług;
 - w odniesieniu do innych projektowanych zmian, **należy zwrócić uwagę również na treść art. 393 Projektu**, z którego wynika zakaz przesyłania niezamówionej informacji handlowej, w tym marketingu bezpośrednio bez uprzedniej zgody abonenta lub użytkownika końcowego. W odniesieniu do wyrażenia zgody na takie działanie, na str. 176 uzasadnienia wskazano, że **„zgoda powinna być zebrana na każdy kanał komunikacji marketingowej”**.

III. Wybrane inicjatywy UKNF:

1. Komunikat UKNF z dnia 10 marca 2021 r. ws. udostępnienia elektronicznych rejestrów pośredników kredytu hipotecznego i ich agentów, pośredników kredytu konsumenckiego oraz rejestru instytucji pożyczkowych – [\[link\]](#):

- UKNF informuje o udostępnieniu ww. rejestrów w nowej formie. **Celem wprowadzonych zmian jest zwiększenie bezpieczeństwa i funkcjonalności tych narzędzi oraz umożliwienie użytkownikom łatwiejszego korzystania z rejestrów;**
- rejestry w nowej formie dostępne są [tutaj](#).

2. Komunikat UKNF z dnia 19 lutego 2021 r. w sprawie statusu prawnego odroczenia obowiązku stosowania ESEF – [\[link\]](#):

- UKNF przekazał aktualne informacje dotyczące statusu prawnego odroczenia obowiązku stosowania Jednolitego Europejskiego Formatu Raportowania (ESEF);
- w kontekście powyższego zwrócić należy uwagę na toczące się prace nad ustawą o zmianie ustawy Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw ([druk sejmowy nr 859](#)), w ramach której w art. 24 przewiduje się możliwość sporządzania raportów rocznych za 2020 r. na zasadach dotychczasowych (wersja ustawy z dnia 25 lutego 2021 r.);
- **prace nad wskazaną wyżej ustawą nadal trwają.** Dnia 25 lutego 2021 r. została uchwalona przez Sejm i oczekuje na rozpatrzenie przez Senat.

IV. Wybrane inicjatywy innych organów krajowych:

1. Publikacja Prezesa UODO z dnia 4 marca 2021 r. pt. „O naruszeniu ochrony danych trzeba powiadomić organ nadzorczy” – [\[link\]](#):

- Prezes UODO informuje o nałożeniu administracyjnej kary pieniężnej za brak zgłoszenia naruszenia ochrony danych osobowych. Naruszenie polegało na wysłaniu e-maila z niezaszyfrowanym załącznikiem zawierającym dane osobowe 259 klientów do nieuprawnionego adresata. Zdarzenie nie zostało zgłoszone do PUODO przez administratora, który uznał, że podjęte działania zaradcze wyeliminowały możliwość powstania negatywnych skutków tego incydentu dla osób, których dane dotyczą;
- Prezes UODO stwierdził, że **tego rodzaju incydenty powinny być zgłaszane przez administratora danych.** Zdaniem organu, na ocenę ryzyka naruszenia praw lub wolności osób fizycznych nie ma wpływu fakt zwrócenia się z prośbą do nieuprawnionego odbiorcy o trwałe usunięcie otrzymanej korespondencji, a nawet złożenie przez niego stosownego oświadczenia o ich usunięciu;

- mając na uwadze powyższe PUODO przypominał, że **zgodnie z art. 33 ust. 1 i 3 RODO konieczne jest niezwłoczne (nie później jednak niż w terminie 72h) zgłoszenie naruszenia organowi nadzorczemu, chyba że jest mało prawdopodobne, aby dane naruszenie skutkowało ryzykiem naruszenia praw lub wolności osób fizycznych;**
- pełna treść decyzji PUODO dostępna jest [tutaj](#).

2. Publikacja Prezesa UODO z dnia 3 marca 2021 r. pt. „Dane biometryczne mogą być wykorzystywane tylko w wyjątkowych sytuacjach” – [\[link\]](#):

- Prezes UODO wskazuje, że przetwarzanie danych biometrycznych mocno ingeruje w prywatność osób, a także niesie za sobą szereg zagrożeń. Z tego względu, **budowa systemu przetwarzania danych tego rodzaju powinna zostać poprzedzona stosowną oceną skutków dla ochrony danych, a podjęcie ostatecznej decyzji w tym przedmiocie powinno uwzględniać podstawowe zasady ochrony danych, tj. niezbędności, celowości i proporcjonalności.** Prezes UODO zwrócił również uwagę na decyzje wydawane przez organy nadzoru z innych państw UE w zakresie korzystania z biometrii przez administratorów danych;
- Prezes UODO odniósł się również do [wyroku WSA w Warszawie](#), w którym uchylono decyzję o nałożeniu administracyjnej kary pieniężnej w sprawie gromadzenia i przetwarzania odcisków palców w jednej ze szkół. Wskazano, że **w tym zakresie wniesiona została skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego.**

V. Wybrane inicjatywy europejskich urzędów nadzoru:

1.EBA publikuje opinię w sprawie działań nadzorczych mających na celu zapewnienie usunięcia przeszkód w dostępie do rachunków zgodnie z dyrektywą PSD2 – [\[link\]](#):

- celem opinii jest zapewnienie równych warunków konkurencji w całej UE oraz zagwarantowanie spójnego stosowania i nadzorowania właściwych wymogów przewidzianych w dyrektywie PSD2 oraz regulacyjnych standardach technicznych dotyczących silnego uwierzytelniania klienta i wspólnych i bezpiecznych otwartych standardów komunikacji (RTS SCA&CSC);
- w treści opinii przedstawiono oczekiwania EBA w zakresie działań, jakie powinny zostać podjęte przez właściwe organy krajowe dla usunięcia przeszkód powstałych w kontekście interfejsów udostępnionych przez dostawców usług płatniczych prowadzących rachunki płatnicze dla użytkowników (tzw. ASPSP). Organы krajowe powinny najpierw ocenić postępy poczynione przez takie podmioty, a w przypadkach, w których przeszkody nie zostały usunięte, powinny podjąć działania nadzorcze do dnia 30 kwietnia 2021 r.

2. EBA publikuje wytyczne w sprawie uproszczonych i wzmożonych środków należytej staranności (środków bezpieczeństwa finansowego) wobec klientów oraz czynników, które instytucje finansowe powinny uwzględnić podczas oceny ryzyka AML/CFT w powiązaniu z indywidualnymi stosunkami gospodarczymi i transakcjami sporadycznymi (okazjonalnymi) – [\[link\]](#):

- zaktualizowane wytyczne uwzględniają zmiany w unijnych ramach prawnych dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (AML/CFT) i odnoszą się do nowych czynników ryzyka w tym zakresie;
- wytyczne skierowane zarówno do instytucji finansowych, jak i organów nadzorczych. Ich treść określa czynniki, które te instytucje powinny brać pod uwagę przy ocenie ryzyka AML/CFT związanego ze stosunkami gospodarczymi i transakcjami okazjonalnymi. W ich ramach zawarto również wskazania dotyczące sposobu, w jaki instytucje finansowe mogą dostosować stosowane środki w celu ograniczenia zidentyfikowanego ryzyka ML/TF, tak aby stały się one bardziej odpowiednie i proporcjonalne;
- w treści tego dokumentu znalazły się również **wytyczne dla platform crowdfundingowych, a także dostawców usługi dostępu do informacji o rachunku (AISP) i dostawców usług inicjowania płatności (PISP).**

3. EBA publikuje opinię w sprawie ryzyka AML/CFT wpływającego na sektor finansowy UE – [\[link\]](#):

- opinia została oparta o informacje przekazane przez właściwe organy nadzoru oraz dane uzyskane przez EBA w ramach prowadzonych prac;
- EBA zwróciła uwagę m.in. na ryzyka związane z korzystaniem z innowacyjnych usług finansowych oraz na wpływ pandemii COVID-19 na przestrzeganie przepisów z zakresu AML/CFT;
- w uzupełnieniu do opinii EBA opracowała interaktywne narzędzie, które umożliwia obywatelom UE, właściwym organom oraz instytucjom kredytowym i finansowym dostęp do informacji o zagrożeniach z zakresu AML/CFT.

4. ESMA publikuje pierwsze Q&A w zakresie rozporządzenia dot. crowdfundingu – [\[link\]](#):

- pierwszy pakiet opublikowanych pytań i odpowiedzi dotyczy zagadnień związanych ze spółkami celowymi (Special Purpose Vehicle – SPV), o których mowa w art. 2 ust. 1 lit. q rozporządzenia dot. crowdfundingu (2020/1503);

- celem publikacji Q&A jest promowanie spójnego stosowania przepisów tego rozporządzenia oraz udzielenie odpowiedzi na pytania zadawane przez opinię publiczną, uczestników rynku i właściwe organy;
- ESMA zapowiedziała, że Q&A będą w dalszym ciągu rozwijane w najbliższych miesiącach;
- o publikacji Q&A poinformował również KNF.

5. ESMA rozpoczyna konsultacje dotyczące RTS do rozporządzenia ws. crowdfundingu – [\[link\]](#):

- konsultacje w sprawie regulacyjnych standardów technicznych do rozporządzenia dot. crowdfundingu (2020/1503) rozpoczęły się 26 lutego 2021 r. i potrwać do 28 maja 2021 r. Formularz konsultacyjny dostępny jest tutaj;
- planowo większość z regulacyjnych standardów technicznych ma zostać przedłożona Komisji Europejskiej do przyjęcia przed 10 listopada 2021 r.

VI. Wybrane inicjatywy innych instytucji zagranicznych:

1. Komisja Europejska wyznacza kierunek celem utworzenia Europy opartej na technologiach cyfrowych do 2030 r. – [\[link\]](#):

- jak wskazano w treści oświadczenia, cele w tym zakresie kształtują się wokół czterech głównych punktów:
 - ◆ **wykwalfikowane cyfrowo społeczeństwo i wysoko wykwalifikowani profesjonaliści w dziedzinie cyfrowej** – co najmniej 80% dorosłych powinno posiadać podstawowe umiejętności cyfrowe;
 - ◆ **bezpieczna, wydajna i zrównoważona infrastruktura cyfrowa** - wszystkie gospodarstwa domowe w UE powinny mieć połączenie gigabitowe, a wszystkie obszary zaludnione powinny zostać objęte siecią 5G;
 - ◆ **transformacja cyfrowa przedsiębiorstw** – co najmniej 3/4 przedsiębiorstw powinno korzystać z usług w chmurze, dużych zbiorów danych i sztucznej inteligencji;
 - ◆ **cyfryzacja usług publicznych** – wszystkie kluczowe usługi publiczne powinny być dostępne on-line.

2. Europejski Bank Centralny i Komisja Europejska wspólnie badają cyfrową walutę euro – [\[link\]](#):

- EBC oraz KE kontynuują swoje wysiłki na rzecz zapewnienia solidnego i dynamicznego europejskiego sektora finansów cyfrowych oraz dobrze zintegrowanego sektora płatności, aby odpowiedzieć na nowo na potrzeby płatnicze w Europie;
- ze względu na postępującą cyfryzację oraz zmiany w sektorze płatności, a także pojawienie się kryptoaktywów, EBC analizuje możliwość emisji cyfrowego euro, które stanowiłoby uzupełnienie gotówki i rozwiązań płatniczych oferowanych przez sektor prywatny;
- po zakończeniu prac przygotowawczych, **ECB rozważy rozpoczęcie prac nad projektem w zakresie cyfrowego euro w połowie 2021 r.**
- o tym przedsięwzięciu informował również [UKNF w publikacji z dnia 25 lutego 2021 r.](#)

3. Komisja Europejska pracuje nad procedurą dot. przepływu danych osobowych do Wielkiej Brytanii – [\[link\]](#):

- Komisja poinformowała o wszczęciu procedury w sprawie przyjęcia dwóch decyzji, które stwierdzać będą odpowiedni poziom ochrony w zakresie przekazywania danych osobowych do Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej;
- jedna z decyzji ma zostać przyjęta na podstawie przepisów RODO, natomiast druga oparta zostanie o przepisy dyrektywy o ochronie danych w sprawach karnych (tj. dyrektywy 2016/680);
- stosowną informację w tym przedmiocie opublikował również PUODO – [\[link\]](#).

4. Europejski Inspektor Ochrony Danych publikuje opinię w przedmiocie umów pomiędzy UE a Zjednoczonym Królestwem – [\[link\]](#):

- opublikowana opinia dotyczy dwóch proponowanych umów pomiędzy Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem, tj. umowy o handlu i współpracy (the Trade and Cooperation Agreement – **TCA**) oraz umowy w sprawie procedur bezpieczeństwa na potrzeby wymiany i ochrony informacji niejawnych;

- jak wynika z opublikowanego oświadczenia prasowego, Europejski Inspektor Ochrony Danych (EIOD) z zadowoleniem przyjmuje te inicjatywy, odnotowując w szczególności, że podstawą TCA jest poszanowanie i ochrona praw człowieka oraz zobowiązanie stron do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony danych osobowych. EIOD wyraża jednak ubolewanie, że TCA nie przejmuje w sposób wierny przepisów horyzontalnych UE dotyczących transgranicznego przepływu danych i ochrony danych osobowych.

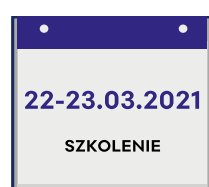
5. W Niemczech trwają prace nad ustawą dot. wzmocnienia rynku finansowego – [link]:

- projektowana regulacja (Finanzmarktintegritätsstärkungsgesetz – FISG) przewiduje możliwość wykonywania przez BaFin (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) środków nadzorczych bezpośrednio wobec insourcerów instytucji finansowych;
- nowe uprawnienia obejmować mają m.in. możliwość żądania informacji bezpośrednio od takich dostawców, w zakresie wykonywalnej przez nich działalności;
- propozycje niemieckiego ustawodawcy wykraczają poza rozwiązania znane z wytycznych EBA w sprawie outsourcingu, gdzie przewiduje się, aby uprawnienia właściwych organów wobec insourcerów były przedmiotem umów pomiędzy instytucjami finansowymi a tymi podmiotami;
- projektowane przepisy wpisują się w przejawiającą się ostatnimi czasy tendencję do objęcia nadzorem nie tylko podmiotów rynku finansowego, ale też współpracujących z nimi partnerów outsourcingowych. Jej przykładem jest również opublikowany niedawno projekt rozporządzenia DORA w zakresie dostawców usług ICT.

VII. Newsy sektora FinTech – marzec 2021:

1. EBA padła ofiarą cyberataku – [\[link\]](#).
2. 10 marca 2021 r. weszło w życie tzw. rozporządzenie SFDR, które nakłada nowe obowiązki na niektóre podmioty rynku finansowego, np. zakłady ubezpieczeń i firmy inwestycyjne – [\[link\]](#).
3. FCA przekazuje informację o zaprzestaniu publikacji wskaźników referencyjnych z grupy LIBOR – [\[link\]](#). Informuje o tym również KNF – [\[link\]](#).
4. KNF publikuje film promujący program Innovation Hub – [\[link\]](#).
5. Grupa Banku Światowego publikuje raport nt. interoperacyjności blockchain – [\[link\]](#).

Nadchodzące wydarzenia:

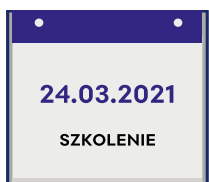

Ochrona konsumenta - najnowsze zmiany prawne, trendy, kierunki rozwoju

Prelekcja pt. "Ochrona konsumenta a nowe technologie – szanse, ryzyka, wyzwania, czyli bezpieczna transformacja w sektorze produktów konsumenckich i handlu"

adw. prof. UEK dr hab. Jan Byrski, adw. prof. INP PAN dr hab. Paweł Podrecki

[Rejestracja >>](#)

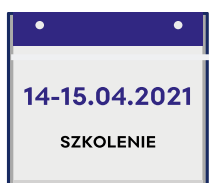

Chmura i trwały nośnik lege artis – cyfrowa adopcja w świecie finansów

Prelekcja pt. "Chmura i trwały nośnik lege artis"

adw. prof. UEK dr hab. Jan Byrski

[Rejestracja >>](#)

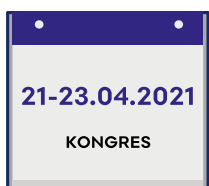

Zmiana w przepisach AML i praktyczne aspekty ich wdrożenia

Prelekcja pt. "Outsourcing procesów AML"

Michał Synowiec

[Rejestracja >>](#)

VI Polski Kongres Prawa Ochrony Danych Osobowych

Prelekcja pt. "Marketing internetowy a RODO – błędy i dobre praktyki"

adw. prof. UEK dr hab. Jan Byrski, adw. Henryk Hoser

[Rejestracja >>](#)

Autorzy:

prof. UEK dr hab. Jan Byrski
Adwokat, Partner

Michał Synowiec
Prawnik, Associate

Michał Mrzygłód
Aplikant adwokacki, Junior Associate

Informacje zamieszczone w niniejszym materiale nie stanowią porady prawnej. Osoby zainteresowane uzyskaniem bardziej szczegółowych informacji dotyczących omawianych kwestii proszone są o bezpośredni kontakt z prawnikami kancelarii Traple Konarski Podrecki i Wspólnicy.

W przypadku pytań zapraszamy do kontaktu:
jan.byrski@tragle.pl